

Zofia Przewóska-Czarnocka

OPOWIADANIA O POLSCE

3.

**RÓD PIASTÓW.
KOŁODZIEJ PIAST. ZIEMOWIT. LESZEK.
ZIEMOMYSŁ.**

Z obrazkiem: Piast i Aniołowie.

MOSKWA

Nakład i własn. księgarni „Gazety Polskiej“
1916

Od wydawców.

Wypuszczając w świat cztery pierwsze tomiki wydawnictwa „Opowiadania o Polsce“ zaznaczamy, że tomiki następne wychodzić będą w dalszym ciągu w krótkich odstępach czasu.

Każdy tomik ozdobiony obrazkami stanowi odrębną całość i niezależnie od innych czytany być może.

W pierwszym tomiku dajemy mapę historyczną Polski, z szczegółowymi objaśnieniami.

Celem wydawnictwa jest popularyzowanie dziejów ojczystych wśród najszerszych mas ludu i młodzieży. Cenę tomików oznaczamy możliwie umiarkowaną, co uprzystępnia korzystanie z wydawnictwa.

Cena oddzielnych tomików zależnie od objętości wynosi od 15 do 30 kop. za wyjątkiem tomu 1 z mapą, który kosztuje k. 50.

Organizacje społeczne korzystać będą z rabatu przy nabywaniu najmniej 100 egz.

ZOFIA PRZEWÓSKA-CZARNOCKA

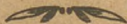
OPOWIADANIA O POLSCE

3.

RÓD PIASTÓW.

KOŁODZIEJ PIAST. ZIĘMOWIT. LESZEK.
ZIEMOMYSŁ.

Z obrazkiem: Piast i Aniołowie.

MOSKWA

NAKŁAD I WŁASN. KSIĘGARNI „GAZETY POLSKIEJ”
1916

2.43.330-

Czcionkami „DRUKARNI POLSKIEJ” w Moskwie M. Głodkowski i S-ka, Twerska, Mamonowski zaułek Nr. 12.

Piast założyciel rodu Piastów.

„Anieli stróże z polskiej krainy
Zeszli na ziemię z rozkazu Boga:
W zamkach nie było dla nich gościny,
Kmieć Piast ich przyjął u swego proga.
— Rolniku, rzekli święci przychodnie,
Bóg da twym synom berło tej ziemi;
Będzie w niej chlebno, będzie w niej
miodnie,
Tylko pracujcie siły wspólnemi.

Illicka.

W Kruświcy, nad jeziorem Gopłem, jeszcze za czasów księcia Popiela, mieszkał kmieć, imieniem Piast. Miał on nieduży kawałek ziemi, który uprawiał, był więc rolnikiem, ale prócz tego był i kołodziejem, gdyż trudnił się wyrobem kół i wozów.

Piast nie był zamożny, ale był rządnym, gospodarnym i pracowitym, więc w zagrodzie jego nigdy niedostatku nie było.

Opodal od skromnej chaty Piastowej stały liczne ule pszczelne, miodu więc, tego ulubionego napoju praojców naszych, było u Piasta poddostatkem.

Piast miał żonę Rzepichę, równie jak on gospodarną, uczciwą i pracowitą, i małego syna.

W rodzinie Piasta panował zawsze spokój i zgoda.

Gdy syn Piasta i Rzepichy podrósł skończył lat siedem, wtedy rodzice, obyczajem przodków, postanowili wyprawić mu „postrzyżyny“

Postrzyżyny była to jedna z ważniejszych uroczystości rodzinnych za pogańskich czasów Polski.

U praojców naszych było we zwyczaju, że wychowaniem synów do lat siedmiu zajmowała się wyłącznie matka — ojciec nic się wtedy o nich nie troszczył.

Gdy syn kończył lat siedem, wtedy przechodził pod opiekę ojca.

Przejsie to odbywało się z wielką uroczystością.

Spraszano gości i urządzano ucztę.

Ojciec i wszyscy zaproszeni goście, pomiędzy którymi musieli być koniecznie starsi rodu, zasiadali zwykle przed domem na ławach, w cieniu drzew, otaczających chatę.

Wtedy matka przyprowadzała syna — małe chłopię w lnianej, białej szacie, z włosami długimi, od urodzenia przez nożyce nietkniętymi, wiodła za rękę i stawiała przed oblicze ojca, jakby oddawała mu go w opiekę.

Ojciec wtedy podnosił się z ławy z powagą, brał syna w objęcia, co miało oznaczać, że przyznaje go za swego, poczem przedstawiał go stryjcom i starszym rodu, przyczem uroczyscie przyznawano prawa chłopca, jako nowego członka rodu.

Przystępowano wreszcie do właściwego obrządku postrzyżyn — obcinano chłopcu włosy, ubierano go w męzkie suknie i nadawano mu imię.

Do obcięcia włosów proszono zwykle kogoś starszego, poważniejszego; ten, jako

kumoter, wchodził niejako w pokrewieństwo z całą rodziną i w razie śmierci ojca, miał obowiązek zastępować go chłopcu.

Po ceremonji postrzyżyn wszyscy gromadnie udawali się na żalnik na mogiły przodków, aby uprosić duchy ich o opiekę nad chłopcem, przyczem dla oddania czci zmarłym, wylewano na mogiły miód i składano dary z jądła.

Potem wracano do domu i zasiadano do suto zastawionych stołów.

Uroczystość postrzyżyn obchodzona była przez praojców naszych dopóty, póki nie przyjęto wiary chrześcijańskiej, gdy to nastąpiło, uroczystość postrzyżyn została zastąpiona przez uroczystość chrztu świętego.

Podanie niesie, że na postrzyżyny, które wyprawiał Piast synowi swemu, przybyli do niego dwaj nieznaní podróżni.

Podróżni owi zaszedli byli podobno przedtem do zamku księcia Popiela, prosząc o gościnę, ale stamtąd sromotnie wypędzeni zostali.

Wtedy to weszli do najbliższej zamku leżącej zagrody Piasta.

Piast i Rzepicha uprzejmie wybiegli na spotkanie nieznanych gości i z wielką gościnnością zaprosili ich do wspólnej uczty.

Podróżni, wywdzięczając się za to, postrzygli Piastowi syna.

Dali mu imię Ziemowit, co znaczy władca ziemi, przepowiadając, że Ziemowit władać będzie potężnym ludem.

Na wieść o przybyciu nieznanych podróżnych, do chaty Piasta zaczęło się schodzić coraz więcej gości.

Piast i Rzepicha wszystkich podejmowali gościnnie, ale dziwili się mocno, że ani chleba, ani mięsa, ani miodu w komorze ich wcale nie ubywało, owszem przybywało ciągle

Pomyśleli więc, że to owi podróżni taki cud sprawili i chcieli im za to podziękować — podróżni jednak zniknęli bez śladu.

Podanie mówi, że podróżni owi byli to święci aniołowie, których Bóg zesłał na ziemię dla wynagrodzenia cnoty poczciwego Piasta.

A może byli to pobożni misjonarze, to jest kapłani, którzy na owe czasy nawiedzali

ziemie pogan, aby szerzyć wśród nich światło nauki Chrystusa.

Piast i aniołowie.

Takimi misjonarzami, którzy głosili Słowo Boże wśród Słowiańskich ludów i dla-

tego apostołami Słowian nazwani zostali, byli św. Cyryl i Metody — może więc ci święci nawiedzili chatę praojca królów naszych.

Gościnność Piasta, dostatek, jaki widać było w domu jego, gospodarność i ład zjednały mu wszystkich, tak licznie w domu jego zebranych gości.

Co więcej, wieść o Piaście rozeszła się po całej ówczesnej Polsce, tak, że gdy wkrótce umarł książę Popiel, Polacy na wiecu zebrani, jednomyślnie okrzyknęli księciem swoim rolnika i kołodzieja Piasta.

Piast, jako że był człowiekiem skromnym, nie chciał z początku przyjąć wielkiej godności, wymawiał się, że nie potrafi rządzić całym narodem, w końcu jednak, na usilne prośby współrodaków swoich uległ.

Znakomity poeta polski Niemcewicz tak opisuje uroczystość postrzyżyn w domu Piasta, jak również zgodne obwołanie go przez naród cały księciem polskim.

„Dzień nadszedł świetny dla skromnej
drużyny,
Gdzie, jak pogańskie prawo nakazało,

Pierworodnego syna postrzyżyny
Obchodzić miano przez ucztę wspaniałą.

Hoża Rzepicha i Piast nasz sędziwy
Od rana całym trudnią się obchodem:
Stół zastawiają tłustemi mięsami,
I duże czary napełniają miodem.

W gronie przyjaciół zaczęły się gody,
Pierwszymi dary już uczzone bogi;
Gdy dwóch młodzieńców precudnej urody
Wchodzi w gościnne biesiadników progi.

Piast i Rzepicha z czołem nachylonem,
Proszą, by miejsca chcieli zasiąść swoje;
Lud się gromadzi, a z tłumem zwiększonym
Mnoży się pokarm i słodkie napoje.

Po uczcie świetni zniknęli młodzieńcy,
A lud zgodnymi zawołał głosami:
„Piast luby bogom — pocóż czekać więcej?
Niech będzie królem, rządzi Polakami!“

„Większej, mąż rzecze, potrzeba mądrości,
By berłem rządzić podług ludu woli;
Zostawcie Piasta w szczęśliwej mierności
Przy jego pługu, pasiece i roli.“

Gdy wieczór nadszedł, Piast głowę na ręce
Oparłszy, siedział pod jaworu cieniem;
Znów przed dom jego ciż sami młodzieńce
Przyszli, światłości okryci promieniem.

Postać ich, Niebian mieszkańców wskazuje
Od barków śnieżne skrzydła się podnoszą,
Białe ich szaty do ziemi zstępują,
A ciemne włosy woń lubą roznoszą.

Rzekli do Piasta: „Pan co mieszka w Niebie,
Co zedrze wnukom twym błędu zasłonę,
Aniołów swoich przysyła do ciebie
Z rozkazem, żebyś wziął Polską Koronę.

Szanuj z pokorą świętą jego wolę;
Wielkie on Polsce zakreśla zawody,
Do chlubnych czynów otworzy wam pole,
Da wam zwycięstwa, chwałę i swobody.

Z plemina twego dzielni wojownicy,
Pędząc przed sobą barbarzyńskie kupy,
Na wschód i zachód kres państwa granicy
Naznaczą w rzekach żelaznymi słupy.

Przez szereg wieków ród wasz istnieć będ
A po was inni tron Piastów będą,

Ujrzy się Polska w pierwszych mocarstw
rzędzie,
A cne książęta hołdować jej będą.

Ale pomyślność przywiedzie zepsucie:
Wkradną się zbytki i ciężkie niezgody,
Pogwałcą wszystko wyuzdane chucie,
I kraj ten obco rozszarpia narody.

Dnia ostatniego głos trąby straszliwy
Zagrzmiał już dla was wpośród gromów bicia,
Gdy Bóg wszechmocny zawsze litościwy
W oziębłych zwłokach wskrzesi iskrę życia“.

Tu znikły męże w światłości powodzi,
A Piast zdziwiony pozostał samotnym;
Słodki się zapach w powietrzu rozchodzi,
Jak woń fiołków po deszczu wilgotnym.

Jeszcze Piast dumiał, gdy z jutrzeńki blaskiem
Lud niecierpliwy tłumnie się gromadzi,
Wita go Panem z radosnym oklaskiem
I na królewskie komnaty prowadzi.

Już wdział purpurę, wziął miecz bojowniczy,
Świetną koroną uwieńczył swe skronie,

A wdzięczny, pragnąc uczcić stan rolniczy
Rozkazał pług swój postawić przy tronie.

„Ziomkowie, rzecze, kiedy mam panować,
Gdy wy i same Nieba tak zrzędziły,
Zaklinam, chciejcież rolnictwo szanować:
W mieczu i pługu są Polaków siły“.

Piast zasiadł na tronie polskim w 850 roku po Narodzeniu Chrystusa, to jest w wieku dziewiątym. Rozpoczął on w Polsce rodzimą dynastję Piastów—rodzimą dlatego, że z rodu polskiego powstała.

Piastowie ukształtowali Polskę, rozszerzyli jej granice, wreszcie postawili ją w rzędzie znakomitych państw Europy.

Ród Piastów panował w Polsce 500 lat przeszło, to jest 5 wieków, i wydał z siebie wielu dobrych, mądrych, wielkich i walecznych królów.

A jako pierwszy założyciel rodu od pługa na tron przeszedł, tak wszyscy potomkowie jego pług a miecz za godło narodu swego postawili — naród polski zawsze był rolniczym, a synowie jego miecz silnie w dłoni swej trzymać umieli.

Tron Piastów stał się odrazu dziedzicznym — przez cały szereg wieków wstępował na tron polski syn po ojcu, lub też czasami brat po bracie, jako prawi dziedzice na dziedzictwo swoje.

I tak było przez całe pięć wieków, aż do ostatniego potomka Piasta z Kruświcy — wielkiego króla Kazimierza, który, umierając bezdzietnie, zakończył w swojej osobie dzielny i zasłużony Polsce ród Piastów.

A było to w wieku czternastym — połowa dziejów Polski upłynęła pod berłem tego rodu.

Naród Polski, zawsze przywiązany do królów-dziedziców swoich, nie szukał innych.

Ziemowit. Leszek. Ziemomysł.

Piast dobrze gospodarzył na Ziemi Ojczystej. Gdy umarł, zastąpił go na tronie syn jego Ziemowit.

Ziemowit był dzielny wojownikiem — powiększył swą drużynę wojenną i budował murowane grody.

Rozszerzył swoje księztwo przez przyłączenie ziemi Mazowieckiej, Łęczyckiej, oraz ziem nad rzeką Wartą i Notecią — ludy tych ziem polskich dobrowolnie szły pod berło Piastów.

Syn Ziemowita, Leszek, szedł w ślady swego ojca. Rozszerzył on granice swego państwa na północ do Bałtyckiego morza.

Ziemomysł, syn Leszka, równie mężny i dzielny, przyłączył do Polski ziemię Szlązką.

I tak Polska nasza coraz bardziej rosła i potężniała.

Za panowania pierwszych potomków Piasta wiara chrześcijańska powoli szerzyła się w Polsce.

Z sąsiednich ziem słowiańskich Czech i Moraw, które wcześniej poznały naukę Chrystusa, przychodzili do ziemi naszej kapłani i powoli nauczali lud zasad prawdziwej wiary, nie mając w tem żadnych przeszkód ze strony książąt panujących.

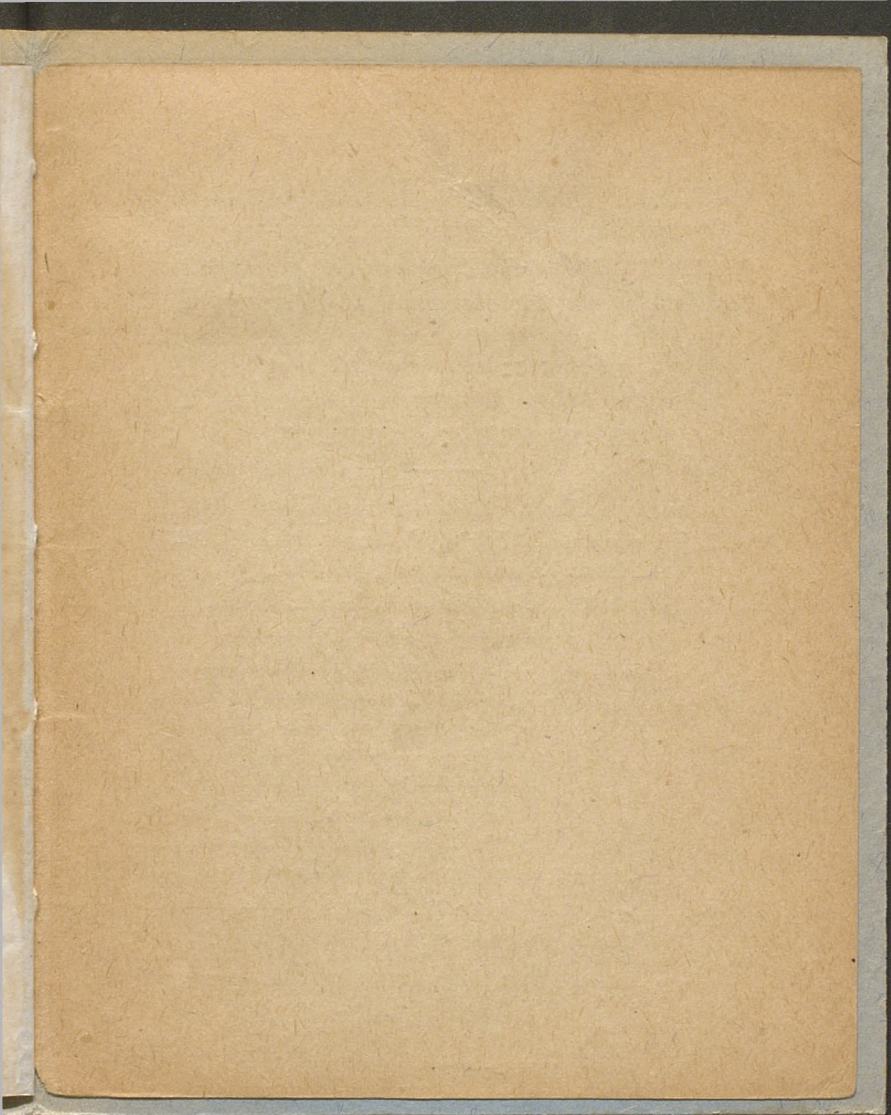
Wreszcie za panowania syna Ziemomyśła Mieszka czyli Mieczysława, wiara nasza święta na całą Polskę rozszerzona została.

Dzieje nasze, poczynając od Piasta, nazywają się już pewnymi dziejami Polski.

— o —

9.1429/37

Nakład księg

OPOWI

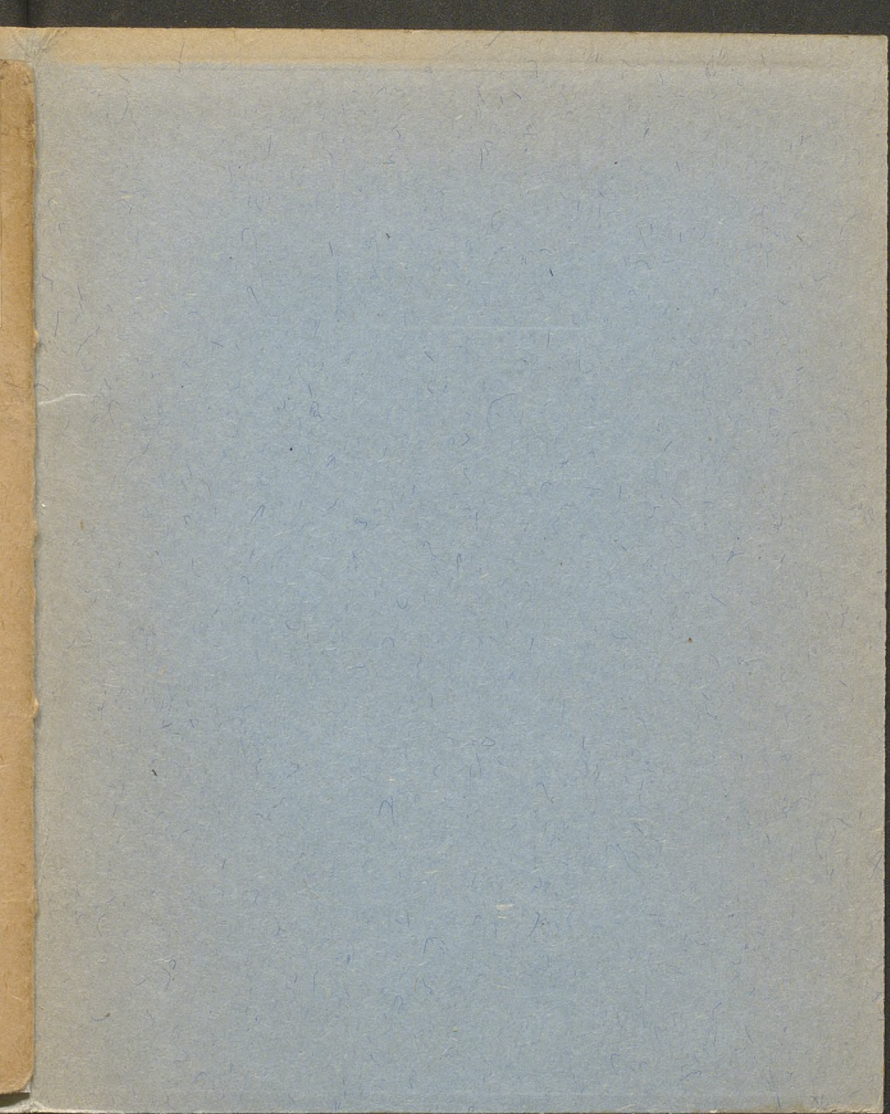
popularnie opisane dla ludu i młodzieży

przez

ZOFIĘ PRZEWÓSKĄ-CZARNOCKĄ

1. Mapa Polski z r. 1772 z objaśnieniem.
2. Jak powstawała Polska. Bajeczne Dzieje Polski.
Z ilustr. Kopca Wandy i Mysiej Wieży.
3. Ród Piastów. Piast, Ziemowit, Leszek, Ziemomysł
z ilustracją: Piast i Aniołowie.
4. „ „ Rozkrzewiciel wiary chrześcijańskiej
w Polsce „Mieczysław Pierwszy.“
Z ilustr.: portretu Mieczysława I.
i Wprowadzenie wiary chrześcijań-
skiej w Polsce i Dąbrówka.
5. „ „ Wielki król Polski „Bolesław Chro-
bry“ z ilustracją portretu Bolesława
Chrobrego i zdobycia Kijowa.
6. „ „ Mieczysław II. Kłęski bezkrólewia.
z ilustracjami.

— Dalsze tomiki w przygotowaniu. —

43330

3